

דברי תכפר

לעולם

אל תבלבלו בין
השכלה לאינטליגנציה.

נפלאות התבונה

אפשר
להיות
בעל תואר
שני ועדיין להיות
אידיוט

גיליון מס. 2920 * ב' ניסן תשפ"ו * 20 במרץ 2026
כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

מחיר האידיאולוגיה: בין קריסת הציר האיראני לחוסן הישראלי / דן שיאון

במשך כמעט חמישה עשורים בנתה איראן את "ציר הרשע" – לא רק כפרויקט צבאי, אלא כהשקעה אידאולוגית אדירה. איראן פעלה למצב את עצמה ככוח המוביל בעולם המוסלמי, במטרה להפוך את האסלאם השיעי ממיעוט נרדף לזרם דומיננטי המוביל את המאבק נגד ארה"ב וישראל. כעת, תחת מהלומות המלחמה וביצועיו של חיל האוויר הישראלי, הציר הזה מתמוטט וחושף את המחיר הכלכלי הבלתי נתפס ששילם העם האיראני.

המספרים היבשים מדהימים: איראן השקיעה ישירות בארגוני הפרוקסי שלה בלבנון, סוריה, עיראק ותימן סכום המוערך ב-100 מיליארד דולר. אך זהו רק קצה הקרחון. הנזק העקיף לאיראן כתוצאה מהסנקציות כלכליות שהוטלו עליה מוערך באובדן תוצר (תמ"ג) מצטבר של 3 טריליון דולר.

בזמן שהעולם מוכר נפט במחירי שוק 70-80 דולר לחבית, איראן נאלצת למכור כ-2 מיליון חביות ביום במחיר "מבצע" של 10-20 דולר בלבד – הפסד יומי של כ-100 מיליון דולר, המצטברים ל-30 מיליארד דולר בשנה שיכלו ללכת לרווחה, חינוך ותשתיות.

השוואת צמיחת התמ"ג לנפש בין איראן, תורכיה וישראל בשנים 1979-2026 מדגישה את עומק הכישלון:

שעור הצמיחה	2026	1979	
2	4,600	2,300	איראן
8.6	15,500	1,800	תורכיה
12	58,000	4,800	ישראל

זהו מחירה של דיקטטורה דתית קיצונית המשתמשת בטרור פנים כדי לשלוט, ובטרור חוץ כדי להשפיע.

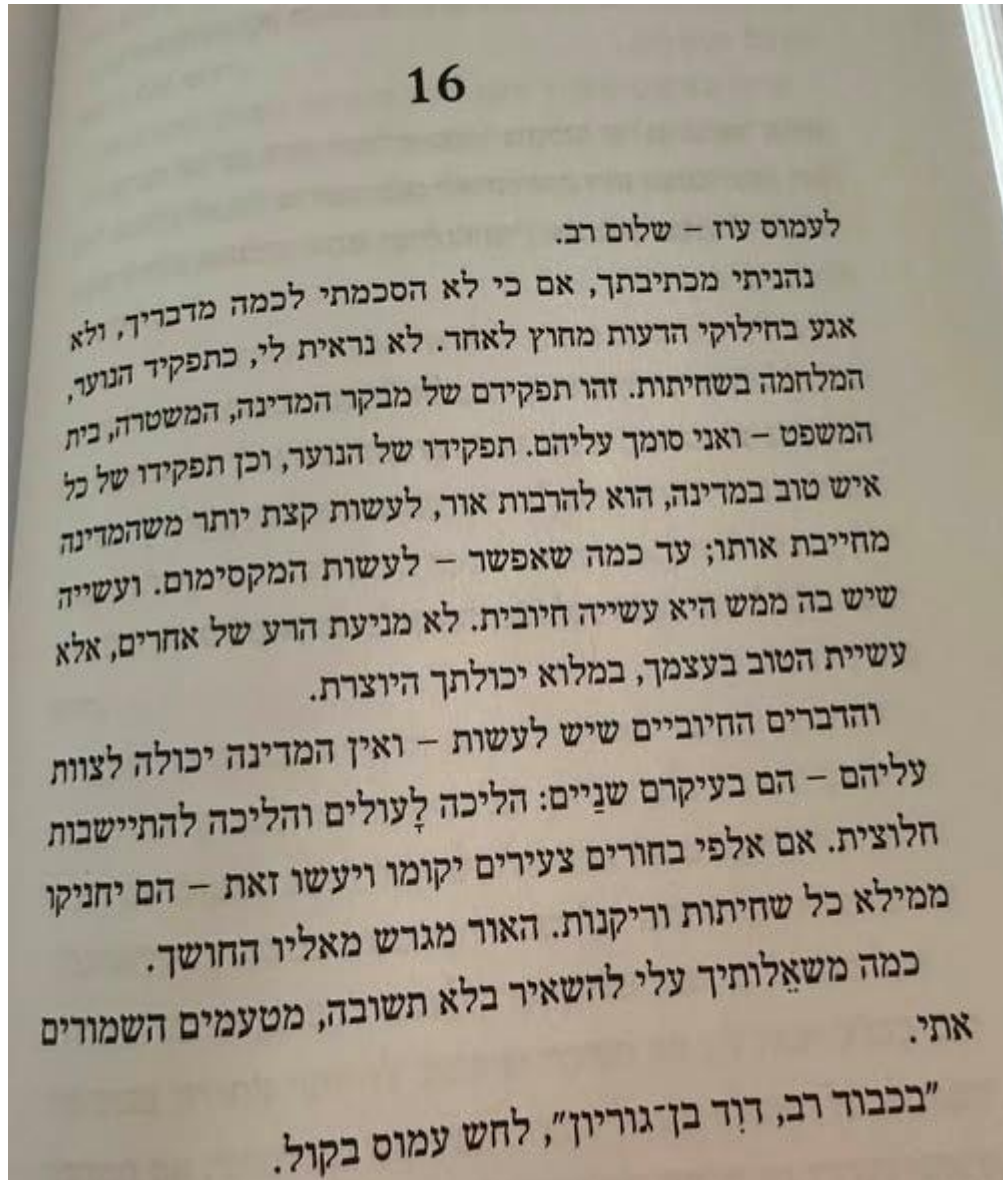
ההצלחה המדהימה של ישראל במערכה הנוכחית נשענת על ההון האנושי: טייסי חיל האוויר, אנשי המודיעין וקהילת הייטק. אלו הם האנשים שמחזיקים ב-50% מהייצוא הישראלי, והם תוצר של סביבה ליברלית, דמוקרטית ויוזמת.

הכתובת על הקיר: כאשר הממשלה בוחרת לפגוע בצביונה הדמוקרטי של המדינה ומעבירה תקציבים קואליציוניים על חשבון שיקום הצפון, החינוך והתשתיות, היא מסכנת את עצם קיומו של המנוע הזה. הגירה שלילית של קרוב ל-150 אלף ישראלים – רופאים, מהנדסים ואנשי הייטק – בשנתיים האחרונות, היא לא רק נתון סטטיסטי; היא איום קיומי על עתידה של מדינת ישראל. כתב סא"ל (מיל) דן שיאון, שירת כמפקד טייסת קרב בחיל האוויר. כיום בעל חברה המפתחת ציוד לכוחות הצלה, עוסק במחקר בתחומי ביטחון

עמוס ודוד

כשעמוס עוז היה בן 14 הוא כתב מכתב לדוד בן גוריון. בין שאר הדברים שאל עמוס הנער את דוד בן גוריון מה תפקידו של הנוער במלחמה בשחיתות. קשה להאמין שנער בן 14 היום שואל את השאלה הזאת את ראש הממשלה בנימין נתניהו שעומד למשפט עם שלושה כתבי אישום. אבל זוהי תשובתו המנומקת של ראש הממשלה דוד בן גוריון לנער עמוס עוז:

מתוך ספרו החדש של אסף ענברי 'נתן ועמוס', על נתן אלתרמן ועמוס עוז.
 עורך דב אלבוים, הוצאת ידיעות ספרים.

הלך לעולמו הפילוסוף יורגן הברמאס

קטע מדברים שכתב פרופ' אבי שגיא לזיכרו של יורגן הברמאס:

"מותו של יורגן הברמאס בגיל 96 הוא אקורד סיום של אחד הפרקים המפוארים ביותר בתולדות הפילוסופיה המערבית. כנקודת מוצא לדיון אבחין בין שני סוגי פילוסופיות, הראשון מממש את אידיאל "הפילוסופיה כמדע חמור". מונח זה, שהשגיר הפילוסוף אדמונד הוסרל, מניח שהפילוסופיה היא סוג של ידיעה על העולם ועל הקיום שיש להחיל עליו קטגוריות מדעיות מובהקות. פילוסופיה זו נכתבת על-ידי פילוסופים למען פילוסופים, והיא רואה בפילוסופיה מקדש של ידע. אפלטון הוא הדמות האידיאלית של במקדש האקדמי אלא בשוק החיים, והיא אמורה ללוות את האדם בכל נתיבות חייו. היא מאפשרת לו להציג את שאלותיו על הקיום בצורה רהוטה ומסייעת לו להבין את העולם ואת חייו. תכליתה של הפילוסופיה היא פרקטית, היא מכוונת אל החיים ולפיכך ממוקמת בתוך החיים, והיא מבטאת את העובדה שהאדם לא רק חי אלא גם חושב את חייו. דמות המופת של פילוסופיה מסוג זה היא סוקרטס.

הפילוסופיה שמוקדה הוא החיים הצמיחה פילוסופיות שונות. בקצה האחד מצויה הפילוסופיה האקזיסטנציאליסטית שמרכזתה הוא היחיד הנאבק על פילוסופיה זו, שראתה בידע תכלית לעצמה.

הסוג השני של פילוסופיה הוא זה הרואה בה ביטוי של יכולת האדם לשפוט את חייו ולהבנותם באופן רציונלי-ביקורתי. מקומה של הפילוסופיה אינו משמעות חייו בלב אימת הקיום וגיבוריה הגדולים הם קירקגור, ניטשה, היידגר, יאספרס, סארטר וקאמי. בקצה האחר מצויה הפילוסופיה הפרגמטית שערש לידתה בארצות הברית. הפרגמטיזם רואה בפילוסופיה ביטוי של המשגת החיים הממשיים היום-יומיים וגיבוריה הם ג'יימס, פירס, לואיס ופול וייס. יורגן הברמאס דחה את המחשבה האקזיסטנציאליסטית ואימץ את המסורת שראשיתה אצל אריסטו ולפיה האדם הוא יצור מדיני החי עם בני אדם אחרים. יש קירבה מסוימת בין הגותו של הברמאס לבין הפרגמטיזם, אבל מסלולה שונה.

ערש לידתו הפילוסופית של הברמאס היה אסכולת פרנקפורט בהיותו תלמידם של תיאודור אדורנו ומקס הורקהיימר. אסכולת זו הוקמה בשנות העשרים של המאה הקודמת במטרה לשלב בין מרקסיזם לפסיכולוגיה וסוציולוגיה ושאלות היסוד שלה היו מדוע המהפכה הפרולטרית לא התרחשה ומדוע האנושות שוקעת לתוך ברבריות. תשובתם של אדורנו והורקהיימר הותירה ירושה של ייאוש, ובניגוד אליהם הברמאס הקדיש את חייו לבניית פיגומים של תקווה רציונלית על-גבי אותן הריסות. אם הדור הראשון של אסכולת פרנקפורט הניח שהאור כבה, הברמאס לימד שכל-עוד אנחנו מסוגלים לדבר זה עם זה הפתיל עדיין בוער".

שתהא עלינו שבת של שלום

פִּינֵת הַהַנְצָחָה / דוּד אֵלְמָן

בלנש לוי ז"ל - (19/10/2009 - 27/8/1917)

בלנש הגיעה לארץ בקבוצת ה"וותיקים". הינה חברת הקיבוץ וממייסדיו.
אישה צנועה במיוחד ואפילו נחבאת אל הכלים, כמו שנאמר.
בשקט בשקט האופייני לה, הקימה כאן משפחה לעניין.
לא הרבה ידוע לי על בלנש אבל היא הצליחה עם השקט שלה, להשאיר בי חותם
שלא ישכח ואני מאמין שרבים בינינו יזכרו אותה כאבן דרך בחיינו.

<https://khbbm1.wixsite.com/2009-05>

הביא דוד אלמן - פניות כלשהם הפנו אלי - רק לא בטלפון (בעיית שמיעה)

מהארכיון

היו זמנים...

להפוגה נעימה מהמתח
הבטחוני, מגיש הארכיון
פנינים מההיסטוריה
המקומית. והפעם –

7 החלטות אסיפה

שפורסמו בתום דיונים ארוכים
ונרגשים, ומזכירים לנו משהו
מניחוח הזמנים ההם.

חדרה, ינואר 1947

קליטת חברים חדשים: הגרעין סגור ויישאר כך, עד "לזמן שנחשוב שיש לנו הכוח להקליט חברים חדשים" (כך במקור).
כבר **באותה אספה** התקבל ראובן גוטר למועמדות, ובאספה **הבאה** התקבלו עוד 5 חברים למועמדות, ביניהם יצחק עדר, וז'ק ורות גולדבלום (גולן).

מרץ 1947

ניהול האסיפות: האסיפות יתנהלו מהיום רק בשפה העברית!

מאי 1948

"בעיות העברית בחברה" (דיון ללא החלטות)

פברואר 1951

עברית: בחדר אוכל יש לדבר רק עברית! - אושר.
ההצעה להחזיר חבר סורר (שלא יעמוד בהחלטה) למועמדות - נדחתה

אוקטובר 1958

בניית שכונת מגורים לחברים: אושרה התקנת 4 פריטים לכל חדר בשיכון
החדש: א. צביעת ארונות בחדר. ב. צביעת ארונות בחוץ. ג. דוד מים חמים
לכל דירה. ד. וילון פלסטיק לשירותים.
אוקטובר 1958

שמירת לילה בבתי הילדים:

על השומר התורן (שאמור לישון לילה בבית הילדים) להגיע לפני 22:00.
לבדוק לפרקים את שלום הילדים, אם הוא עוד לא הולך לישון אז.

נובמבר 1958

(לאחר שכנראה
התלוננו שומרים שהם
מפסידים את הקרנת
הסרט השבועי):
אושר מחדש, שעל
החבר להיות בבית
הילדים (לפרקים)
החל משעה 22:00,
ולא יאוחר משעה
23:00 (בליל סרט -
בשעה 23:30).

הוגש באדיבות הארכיון

שירי מלחמה

הגֵּנְרָלִית הַקֵּטְנָה | נעם חורב

הקטנה שלי בקושי בת שנתיים
עוד לא צמחו לה כל השיניים
בשבע בערב נעצמות לה העיניים
היא מצליחה להגיד רק כמה מילים
היא עוד לא נגמלה מחיתולים
אבל בימים מטורללים
כשיש מעלינו טילים
היא כבר יודעת לקחת לי את היד
ולהצביע בנחישות על הממ"ד
כן, היא למודת מערכות
כמו גנרל עטור צל"שים לפחות
במדינה בה השפה הרשמית היא מלחמה
נולדה לי משימה -
לתת לה נשימה
רגע חסד קטן
להיות לה אי שפיות,
מרחב מוגן.

20.3 אור נחמן סימלמן

21.3 פלה חדש

טוני ינטיס

צביקה פרץ

22.3 רחל גינת

דני לופוב

23.3 חיים בסו

ליהיא פרינץ

24.3 אופיר שפרונג

אלון בר-אל

25.3 לי קפלן

רחל סימלמן

סיפור לשבת

הוא לא מכר את החברה שלו כדי להתעשר יותר.
הוא מכר אותה בגלל מה שקרה לבתו בבריכת המלון.

גורדון הרטמן היה בונה בתים מצליח בסן אנטוניו, טקסס.
היה לו עסק משגשג, כסף, הצלחה - כול מה שחולמים עליו.

אבל ב-2005, בחופשה עם בתו מורגן, הכול השתנה.

מורגן סובלת ממגבלות קוגניטיביות ופיזיות. בבריכת המלון היא ראתה ילדים משחקים ורצתה להצטרף, אבל הילדים לא ידעו איך להתנהג איתה. לא מרוע, סתם מבוכה, והם לאט לאט התרחקו.

מורגן לא בכתה. לא צעקה. לא עשתה בלאגן. פשוט הסתובבה והלכה משם... בשקט.

השקט הזה שבר את הלב של אבא שלה.

שנים הוא שאל את השאלה הלא נכונה: "איך לגרום לבת שלי להשתלב בעולם?"
באותו יום הוא שאל שאלה הרבה יותר חשובה: "למה העולם בנוי כך שהוא מדיר אותה?"

השאלה הזו הפכה למשימה של חייו.

זמן קצר אחרי, גורדון מכר את חברת הבנייה שלו. לא כדי לפרוש, לא כדי לקנות יאכטה או בית גדול יותר. הוא מכר כדי לבנות משהו שהעולם שכח לבנות.

ב-10 באפריל 2010 נפתח מורגן'ס וונדרלנד בסן אנטוניו - פארק שעשועים שנבנה במיוחד לאנשים עם מוגבלויות פיזיות, קוגניטיביות והתפתחותיות. הכול תוכנן כך שכולם באמת יכולים להשתתף, לא רק "לגשת".

מתקנים שכיסא גלגלים יכול להיכנס אליהם (ולא להישאר בצד), אזורים שקטים למי שרעש מציף אותו, מתחמי חושים עדינים צוות מאומן בסבלנות, אמפתיה והבנה.

יש גלגל ענק נגיש, כפר חושים, הרפתקת שטח מותאמת... והכי חשוב - אנשים עם צרכים מיוחדים נכנסים חינם. תמיד. לא כצדקה, אלא כי העולם כבר גבה מהם מספיק מחירים של דחייה ומחסומים.

הפארק לא רק לאנשים עם מוגבלויות - הוא לכל המשפחה!
אחים, חברים, כולם מוזמנים. אבל לראשונה - האדם עם המוגבלות הוא
במרכז, לא שולי.

ב-2017 נוסף מורגן'ס אינספיריישן איילנד - פארק מים סופר - נגיש עם כיסאות
גלגלים עמידים למים, מים בטמפרטורה נעימה ומתחמי חושים מושלמים.

מאז הפתיחה ביקרו יותר ממיליון איש!
הפארק הוכיח לעולם: נגישות זה לא "נטל" - זה פשוט עיצוב טוב יותר.

גורדון לא רצה לשנות את העולם. הוא רק רצה מקום שבו הבת שלו תוכל
לשחק.

אבל בדרך הוא הוכיח משהו ענק - הבעיה לא באנשים עם מוגבלויות.
הבעיה בעולם שבנוי בלי לחשוב עליהם.

רוב האנשים שמוכרים חברה קונים יאכטה או פנסיה מוקדמת.
גורדון קנה שטח ובנה נדנדות שכיסא גלגלים מגיע אליהן, מתקנים שלא
דורשים הליכה, ומקומות שלא מענישים על שונה.

כי יום אחד, ליד בריכה, הוא ראה את בתו מנסה לשחק, והעולם אמר לה "לא".
אז הוא בנה עולם שאומר "כן" לכל אחד.

מורגן'ס וונדרלנד זה לא סתם פארק. זה אהבה של אבא שהפכה למקום אמיתי.
זה תשובה לשאלה הכי חשובה. וזה הוכחה: הכל אפשרי. צריך רק מישהו
שדואג מספיק כדי לבנות אותה.

עכשיו, אלפי משפחות בכל שנה חוות משהו אחר לגמרי ממה שקרה בבריכה
ההיא - אף אחד לא הולך משם. כולם משחקים יחד.

